

DNEVNE VESTI

Dober odgovor

Med letom „L'Unità socialista“ in fašističnim glasnikom „Popolo di Trieste“ je prišlo te dni do polemike, ki zanima tudi nas, ker se moramo neprestano prerekati z italijanskimi glasili iz istega vira. Očitno nam „Unità“ ni všeč, ker se sklicujejo kot dokaz na dejstva, da smo bili pred prejšnjo vladavino v stikih z avstrijskimi oblastmi. Slična očitovanja naperajo tudi proti tujakim socialistom. Zanimiva je že ugotovitev v socialističnem glasilu, da si fašistični list ne upa braniti tukajšnje italijanske buržoazije pred očitkom, da se je v Rimu kazala iredentistična, na Dunaju pa avstrijskantska. Potem pa izvaja „L'Unità“ socialisti: „Naši odnosi z avstrijsko vlado, s Hohenzolerni? To so bili prav tisti, kakor smo jih imeli potem z italijansko vlado in z generalom Petitti, s civilnim komisarjem Mosconi, s papežem, ki imajo francoski, nemški, švicarski, holandski itd. itd. socialisti z dotičnimi vladami. Naši možje so se pogajali z avstrijsko vlado in s Hohenzolernom, da so branili interese delavcev, v imenu sindikalnih organizacij, ali stranke. Istotako, kakor se je tudi italijanska tržaška buržoazija zatekala k avstrijski vladi in k hohenzolernu vsakdar, ko ji je bilo treba braniti lastne razredne interese. Toda s to razliko: socialistična stranka ni podajala izjav udanosti nobeni avstrijski vladi, dočim vemo, kako „železno“ opozicijo so delali možje tržaške iredentistične buržoazije.

Dober, veljavni odgovor. Tudi naši možje so „opali“ v stike z avstrijskimi oblastmi le zato, da so branili interese slovenskega ljudstva, ne pa morda iz kakšne ljubaznosti do teh vladarcev. Postopajmo se le v imenu naše narodne stranke, istotako, kakor stopajo danes v stike s sedanjimi vladarji. To je resnica, gola in neoporečna. A vsi zaključki in očitovanja, ki jih izvajajo iz te resnice italijanska nacionalistična glasila na škodo našega življa, so le gola, neupravičena in drzna podkovanja. Kakor naši znanstveniki, so delali svojetasno iz istega razloga tudi zastopniki češkega naroda, ki je bil — kdo more oporekati temu? — naopozicionelnejši med narodi avstrijske polovice propadle monarhije! Je pač vedno in povsod tako, da pametni in resni politiki računajo previdno z danimi razmerami in dejstvi. Najzanesljivi dokaz za to je vsa politika italijanskih zastopnikov v dunajskem parlamentu: nobena parlamentarna stranka ni razmeroma toliko postavala po palačah dunajskih ministrstev kakor je ravno italijanska delegacija, ki je tudi glasovala za vojne kredite, torej za priprave za obračun z — Italijo! In pri vsem tem je bila vendar — iredentistična! Kakor pravi tisti francoski rek: da treba prav razlikovati, če se hoče prav soditi!!!

Nekaj za „Piccolo“

Te dni se je raznesla vest, da velika občina Hatzfeld v nekdanjem ognjenem komitatu Torontal, tem vozlišču ob železnici Szeged-Temešvár, ki je na podlagi mirovne pogodbe pripadla k Jugoslaviji, ima pripadati sedaj Rumunski. In to baje dogovorjeno z Jugoslavijo. Nemški listi pa so prinesli poročilo, da je nemški zastopnik — občina je namreč po večini nemška — dr. Krstić dospel v Belgrad ter izvršil v ministrstvu za zunanje stvari protest Nemcev v Hatzfeldu proti temu, da bi ta kraj pripadel Rumunski, ker Nemci v Hatzfeldu hočejo ostati pod Jugoslavijo! — Kaj pravi „Piccolo“ k temu protestu nemške manjšine v Jugoslaviji? Tisti „Piccolo“, ki neprestano kriči, o strašnem položaju nemške manjšine v Jugoslaviji! Čudni ljudje morajo biti ti Nemci v Hatzfeldu, ko protestirajo proti temu, da bi bili — odrešeni iz jarmu! Drugi ljudje silijo iz suženjstva, ki pa protestirajo proti „odrešenju! Le ena razlaga je za ta presenetljivi pojav, namreč ta, da se morajo Nemci v Jugoslaviji precej — dobro počutiti v „jarmu“. Res ni lepo, da so ti Nemci tako nakuhali našemu „Piccolu“ in s tem kompromitirali njegovo srčno navdušenje za pravice in svobodo narodnih manjšin v — drugih deželah!

Obisk ministra za... kolonije na bivšem Tirolskem

V Meran je prišel te dni, kakor pišejo, g. Federzoni, minister za — kolonije. Sprejel je zastopnike tamonjšnjih fašističnih organizacij in izrazil v imenu vlade simpatije meranskemu prebivalstvu, ki je prvo med vsemi drugimi iskreno sprejelo svoj novi položaj v italijanski državi. Pripomnil je, da ima vlada v svojem programu pravično in skrbno delo za tamonjšnje prebivalstvo, kakršenkoli je njegov materinski jezik. Toda vlada bo neomajno štela pravice italijanske države in uspehe zmage, ki je vrnila Italiji nje naravne meje.

Minister za kolonije je zaključil poudarjajoč, da morajo biti Adiziani ponosni, da pripadajo Italiji, ki je stopila ob stran največjih držav sveta.

PODLISTEK

ANNIE VIVANTI:

KIRKA

Roman Marije Tarnovske. - Poslovenila G. B.

Letele so, letele, svigajoč nad našimi glavami — vriskali evo od veselja... Marsikatero evo ujeti!... Bilo jih je mnogo tudi po tleh! Tajniki jih je imela poln predpasnik in jaz sem jih držala tesno v rokah, in v rutici... Potem sve stekli po stopnicah v rektoriji... „Glej-te, glejte našle sve polno lastavice!“ Vidim še učenke, kako so naju obkrožile in obraz učiteljice upognjen nad menoj smehljajoč in ne-veren — vidim jo, kako se vsa prestrašena pomika nazaj, vsa blede, vsa tresoč se zbog neprijetnega občutka: „Usmiljenje. So sami notopirji!“

Se danes se spomnim, kako smo jih vreščele, zmetale vse daleč proč od nas; še danes se mi zdi, da čutim med prsti in na licu tisto opolzko in gladko svigavanje onih mrzlih kočic... Kedo mi vzbuja ta spomin iz otroških let in tej žalostni tragediji mojega življenja? Ko vstopam v zaprt stopnišče mojega razuma, da bi našla lepši zvišenih misli, glej, tedaj svigajo okoli mene le pošastne in blazne misli, črni notopirji hipohondrije.

Malo ali nič več se ne spomnim onih pogubnih dni v Jalli. Spomnim se le na Stahlove be-

Kitajska na robu propada

Nota agencije „Havas“ je javila te dni, da so se vojevale z ozirom na težaven notranji položaj na Kitajskem odločile podvzeti energične korake v Pekingu ter zagrozili s pomorsko demonstracijo.

Položaj na Kitajskem je v resnici opasen. Nobena država razen Mehike ni preživela toliko časa v trajnem neredu, kakor Kitajska. Medtem pa, ko se v Mehiki mešajo civilizirana plemena z divjimi, je Kitajska država zelo stare civilizacije, ki pa naglo propada in morajo največ tujci trpeti vse posledice notranje anarhije. Že tri desetletja se na Kitajskem širi gibanje, ki je zelo podobno italijanskemu fašizmu, ker hoče nadomestiti trilo vladno oblast s krepko privatno energijo. Ta kitajski „fašizem“ pa ni bil naperjen proti notranjim, ampak zunanjim sovražnikom „Nebeškega carstva“, t. j. proti sosedom in oddaljenjšim državam, ki so hotele priti do neizčrpljivih bogastev največjega cesarstva na svetu.

Bokserji (kitajski „i-ho-tuen“) so bili stara sekta, ki ni bila znana do začetkov tega gibanja. Nezadovoljstvo, ki je nastalo vsled delovanja krščanskih misij in vsled izgube raznih delov države je našla v okviru te stare sekte organizacijo za odpor, ki je bila leta 1901. razpuščena, a se je potem ponovno organizirala na svojih starih temeljih. Ti bokserji so videli edini način, da se uprejo tujcem, v tem, da osvobodijo vladno kvarnih uplivov mandžurskega dvora. Tako se je kitajski nacionalizem pretvoril iz ksenofobnega v revolucionarnega in je v republiki prišel do razporeditvenih mest. Z istim dnem pa se je pričela kitajska kriza. Cilj nove vlade je bil odpor proti vmešavanju tujcev v notranje državne razmere, revolucija je prislila novo vlado, da je demobilizirala revolucionarno vojsko, česar pa vlada ni mogla takoj izvesti. Vojska je prešla k banditstvu, ki je še danes neozdravljiva rana na državnem življenju Kitajske.

Za mir med narodi...

Iz Amerike javljajo, da se pripravljajo v Ameriki silna propaganda za vojno zračno flotiljo. Te dni odleti iz Langy Fielda 27 vojaških aeroplanov, ki se bodo ustavljali nad raznimi mesti in izvajali razne vaje ter tako nudili prebivalstvu sliko, kako se branijo mesta v vojni. Med drugim bodo letalci zatemnili nebo z oblakom dima, debelim 30 cm.

Te dni bo dokončan ogromen aeroplan, naročen od ameriškega ministrstva za zrakoplovstvo. Ta aeroplan bo največji, kar jih je narejenih doslej in bo prihodnji pomlad odletel nad severni tečaj. Aeroplan, ki bo nosil ime Z. R. L. bo imel šest motorjev po 300 konjskih sil. Vsak motor bo imel posebno instalacijo, tako da bo vsem neodvisen od drugih dveh. Seveda bo aeroplan imel tudi svojo posebno močno radiotelegrafsko napravo in, če bo treba, tudi... bombe.

Anglija, seveda, ne namerava zaostati za Ameriko in so njeni uspehi na polju aeronavtične znanosti. Zanimiv je bil tudi nedavni preprič med listi glede vprašanja, ali ima močnejšo zračno floto Anglija ali pa — Francija. Rusija, Japonska in druge države so tudi že dosegle lepe uspehe na polju oboroževanja in čisto vojaškemu in vojnemu vzgajanju mlade generacije smo pričr vsak dan. Tako se pač ne da utajevati, da se velike države res pripravljajo na mir, ki bi bil že zapetel za večno, če bi le ne bilo teh nesrečnih manjših držav, ki kujejo orožje!...

Olajšave za obiskovalce ljubljanskega velesejma. Delegacija ljubljanskega velesejma nam poroča, da so v njenih uradih na razpolago legimitacije za ljubljanski velesejem, ki stanejo po 50 Din. Na podlagi te legimitacije dobi nje imetelj na tukajšnjem jugoslovanskem konzulatu vizum na potnem listu za 5 lir in polovično vožnjo do obmejne postaje (v tem slučaju Postojna) do Ljubljane.

Oddaja skladišč preostalega vojnega materiala. Kr. prefektura v Trstu obvešča prizadete, da je izredni komisar državnih železnih sporočil, da je rok za predložitev tajnih ponudb za nakup 25 skladišč preostalega vojnega materiala, za katerega je bil razpisani natečaj dne 24. t. m., podaljšan do 22. avgusta do 19. ure.

Društveno vas

Tržaško društvo bo imelo v petek, 24. t. m. ob 16. uri občinsko sejo v pisarnici g. podpredsednika.

Glasbena Matica, Jutri ob 19.30 odborova seja.

Iz tržaškega življenja

Zagonec zločin na Opčinah. Pred večerajšnjim predpoldne so nekateri openski dečki, ki so iztikali za pitčijimi gnozdovi v neki gostiavi blizu Dola pri Opčinah, našli na tleh truplo po kmetskemu oblečenega moža; neznanec je bil ves krvav po glavi in po obrazu. Dečki so prestrašeni tekli v vas, kjer so obvestili ožronike o strašnem odkritju. Dva ožronika pod vodstvom brigadirja sta se nemudoma podala na oznanjeno mesto. Istotako je bil poklican varški zdravnik, ki je ugotovil, da je neznanec umrl približno dvema dneva. Imel je na glavi in po obrazu več težkih ran, povzročenih očitno s kamnom.

Sodna komisija je po natatnejšem pregledovanju trupla ugotovila pod vratom znake zadavjenja. Poleg tega je imel neznanec še druge poškodbe po hrbtu in po prsih. V majhni oddaljenosti od trupla se je nahajalo na tleh več krvavih kamnov. Sodna komisija je takoj dognala, da gre za zločin.

Iz poškodb, ki jih je imel neznanec po telesu je sklepali, da je kmetski morilec držal žrtev za vrat ter jo tolkel s kamnom; ali kakim drugim trdim predmetom po glavi. Možje je tudi, da je bilo morilec več.

Krvavi zločin je še popolnoma zavrt v tajnost. Umorjenec ni bil še identifikiran. Kakor rečeno, je neznanec po kmetskemu oblečen; kaže približno starost 50 let, ima črne, nekoliko sivkaste lase in brke temno-kostanjeve barve.

Po končanem sodnem izvidu je bilo truplo umorjenca prepeljeno v tukajšnjo mestno bolnišnico, kjer so ga večeraj popoldne raztelesili. Izmed vaščanov, ki so v velikem številu prihajali na kraj zločina, so nekateri baje spoznali umorjenca za nekoga godca, ki je par dni prej igral na harmoniko po gostinah v vasi. A nikdo ne ve, kako se neznanec imenuje. Tudi policiji se dosedaj še ni posrečilo ugotoviti, kdo je umorjenec, kakor tudi ni dosedaj nobenega sledu o morilcih.

Strašno zločin je vzbudil med openskimi prebivalstvom mučen utis.

Marzanova si je hotela vzeti življenje radi neke železniške bolezni, vsled katere je že delj časa bolela.

Dva druzi vsemilski podjetji. V noči od 20. na 21. t. m. so v kmilski poskusi svojo tatinsko srečo na dveh različnih mestih: v eni banki in enem uradu. Pri prvem podjetju pa jim ni bila sreča mila. Vlomilci so obrnili svojo pozornost na denarni zavod „Banca Triestina di Credito e Risparmio“, ki se nahaja na trgu Ponterosso št. 3. Potem ko so s pomočjo ponarejenih ključev odprli več vrat, so se vtihotapili v urade omenjenega zavoda. Tam so se seveda takoj spravili na blagajno. Skušali so jo „operirati“, a niso nič opravili. Bodisi da jih je preprečil kak sum, ali da niso mogli z vlomilskimi orodjem, ki so ga imeli s seboj, priti do živega močnim jeklenim ploščam bližnje, svedreči so odšli razočarani in praznih rok.

Poskušeni vlom je bil naznanjen na kvesturi. — Več sreče so imeli vlomilci v uradu inž. Ivo Schiavon, ki se nahaja v ulici Torre Bianca št. 41. S pomočjo ponarejenih ključev so vdrl v uradne prostore ter odnesli en pisalni stroj, računalni stroj, namizno uro in znaten znesek denarja, vse skupaj v vrednosti okoli 15000 lir.

Tatvino je večeraj zjutraj odkril Schiavon ter jo naznanil na kvesturi. O tatovih ni nobenega sledu.

Dve nesreči s plinom. Večeraj opokne sta se pripetili dve nesreči s plinom in sicer obe okoli istotako, a na dveh različnih mestih.

Prva se je pripetila okoli 11.30 v ulici Giulia v hiši št. 22. Tam se nahaja neka mihodilnica, kjer se je v skladišču pokvarila plinova napeljava. Usledbenec mestne plinarne Dante Blasizza, star 47 let, stanujoč v ulici Torretta št. 6, je dobil nalogo da popravi pokvarjen napeljava. Medtem ko je bil mož zapostavljen pri tem delu je iz neke odprte cevi začel uhajati plin, ki je v kratkem napolnil ves prostor ter tako omamlj delavca, da je padel v nezavest. K sreči so dogodek zaznali uslužbenci mihodilnice, ki so prenesli ponesrečenca na prsto. Zdravnik rešine postaje, ki je bil telefonično poklican na lice mesta, je delavca potem umetnega dihanja in inhalacij kisika spravil k zavesti. Nato so Blasizzo prepeljali v mestno bolnišnico. Njegovo stanje ni nevarno.

Km. lu. potem se je druga nesreča s plinom pripetila v stanovanju krojača Ivana Falzari, starega 66 let, stanujočega na Korsu V. E. III. št. 45. Tam sta uslužbenca mestne plinarne Santo Zancarelli in Fran D'Udine, prvi star 47 let, stanujoč v ulici C. Cancellieri št. 95, drugi star 41 let, stanujoč v isti ulici v hiši št. 20, popravljal plinovi števce. Pri tem delu je bil navzočen tudi Falzari. Iz neznanega vzroka se je nenadoma vnel plin v števci in silni plamen je buknil močnem v obraz. Vsi trije so zadobili hude opekline: Zancarelli po obrazu in po rokah, D'Udine po obrazu, vratu in po prsih; Falzarija je plamen opekel po vratu, čehu in po rokah.

Vsi trije so se zatekli na rešilno postajo, kjer so dobili potrebno pomoč.

Vesti z Goriškega

DIJAKI V nedeljo, 26. tega meseca ob 9. uri zjutraj se bo vršil v Gorici visokošolski zbor Dijaške Maticе. Pozivljamo vse visokošolske, naj se udeležijo zboru v čim večjem številu. Mislamo, da ni treba poudarjati važnosti zboru. Znano vam je, da izvoli visokošolski zbor odbor, katerega me — kakor znano — podeljena naloga razdeljevanja posojil. Zato: visokošolski v nedeljo vsi v Gorico! Nabiralna akcija napreduje zelo počasi. Zelo majhno je število dijakov, kateri so kaj nabrali. Kje ste ostali dijaki? Poudarjati smo vedno in poudarjamo tudi danes: Sami si morate ustvariti močno Dijaško Matico! Se imate časa: en mesec in še več: delajte! — Izv. odbor.

Podružnica Slov. plan. društva v Vipavi priredi: svojim članom in prijateljem planinstva v nedeljo, dne 26. t. m. popoldanski izlet na Goli vrh 709 pri Razdrtem, kjer bodo izletnikom postreženo s piščajo in mrzlimi jstvinami. Na vspredu so razne zabave: strelšče — balinšče, šaljiva pošta itd. — Iz Vipave vozi ta dan posebna korista za izletnike ob 1. uri pop. tako da je možno udeležiti se izleta tudi že opešanim turistom.

DAROV

„Ženskemu udruženju“ so preplačali v Skladnjo slike narodnih noš sledeči: Gomizelj 3 L, Suban 3 L, Sanci (Vako) 3 L, Kravos 1 L, Stica 3 L, Sanci (Cacko) 3 L, Zeleznik 8 L, Pestek 3 L, Slavec 3 L, N. N. 3 L. Hvala vsem!

Borzna poročila.

Tečaji:

	Trst, 21. avgusta 1923
Cosulich	369
Dalmatia	264
Grolflich	1170
Libera Triestina	409
Lloyd	1415
Lussino	645
Martiniolich	133
Oceania	110
Premuda	615
Tripostich	285
Ampela	500
Cement Dalmatia	370
Cement Spalato	225

Valuta na tržaškem trgu.

	Trst, 21. avgusta 1923
avstrijske krome	0.10
avstrijske krome	0.0935
čehoslovanske krome	68.10
dinarji	24.20
leji	9.00
marka	0.000980
dolarji	23.1250
francoski franki	120.76
švicarski franki	481.00
angleški funti papirnati	106.95

Mali oglasi

Se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L. 2. — Debele črke 40 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L. 4. — Kdor želi shujati, plača polovično ceno.

V ULICI ARCATI 1 vogal Carducci žboto: lepe spalne sobe, obedne, kuhinje, pohištvo za urade, postelje, vzmeti, stolice itd. po izredno nizkih cenah. Ogledajte si naše skladišče. 1156

KRONE, golfinarje, srebro, zlat denar, platin plačam dražje kot drugi. Zlatarnica, Ponta della Fabbra. 1157

PRODARJALNA JESTVIN, pripravna za vsako stroko in soba za stanovanje se takoj proda vsled selitve. Toro 8/II od 2 do 4. 1158

SREDNJE posestvo je naprodaj valed preselitve v Jugoslavijo. Pojavnila: Bežar Anton, gostinčar, Sežana. 1134

SREBRNO, zlato in briljante plača več kot drugi Perot, via S. Francesco 15, II. 45

KRONE, srebro, zlato in platin kupujem. Plačam več kot drugi. Zlatarna Povh Albert, Trst, via Mazzini 46. 855

Slej ali prej

bo prišla vsaka gospodinja do prepričanja, da ji najbolj kaže kupovati „PEKATETE“, ker so ne le najboljše, ampah se zelo nakuhajo in se jih manj potrebuje.

Najstarejši slovenski denarni zavod.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poročtvom uraduje v svoji lastni hiši ulica Torrebiana šte. 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menjice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.

Uradne ure za širanke od 9 do 13.

Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Št. telef. 25-67.

Odhodi in prihodi vlakov

JUŽNI KOLODVOR.

Trst, Tržič, Cervinjan, Portogruaro - Benetke.

Odhodi: 0.15 o.; 5.— eks.; 5.35 brz.; 9.40 o.; 10.10 brz.; 14.— eks.; 15.40 o.; 18.— o.; 19.05 eks.

Dohodi: 0.40 eks.; 5.40 o.; 8.15 o.; 10.05 eks.; 14.— brz.; 15.40 eks.; 19.23 o.; 23.25 eks.

Trst, Gorica, Kormin, Videm (Udine).

Odhodi: 6.05 o.; 8.— o.; 9.40 o.; 13.10 o.; 16.40 brz.; 18.— o.

Dohodi: 8.15 o.; 10.45 o.; 12.40 brz.; 16.50 o.; 18.50 o.; 22.45 o.

Trst, Nabrežina, Divača, St. Peter, Postojna.

Odhodi: 0.40 eks.; 5.15 brz.; 7.00 brz. 8.30 o.; 11.00 brz.; 16.10 o.; 19.45 brz.

Dohodi: 3.30 eks.; 7.15 o.; 9.25 brz.; 12.20 o.; 18.30 brz.; 20.30 o.; 21.20 brz.; 23.50 o.

KOLODVOR PRI SV. ANDREJU (državni).

Trst, Koper, Buje, Poreč.

Odhodi: 5.40, 8.50*, 12.35, 18.30*.

Dohodi: 8.30*, 12.30, 17.55*, 21.25.

Trst, Gorica, Podbrdo.

Odhodi: 5.35 brz.; 6.10 o.; 16.30 brz.; 17.25 o.

Dohodi: 7.45 o.; 12.25 brz.; 21.15 o.; 23.45 brz.

Trst, Herpele, Buzet, Pula.

Odhodi: 5.25 o.; 12.55* brz.; 18.25 o.

Dohodi: 7.35, 10.05 o.; 15.50* brz.; 21.32 o.

* Ne vozi ob nedeljah.

Tiskarna „Edinost“ v Trstu

Izvršuje vsa tiskarska dela točno in solidno

Prostori tiskarne se nahajajo v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20